

Γερμανία – Βέλτιστες πρακτικές που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος Embrace UAM Mobility

Ενσωμάτωση σε πρώιμο στάδιο, επαγγελματικός προσανατολισμός και κοινοτική υποστήριξη για τα UAM

Περιεχόμενο

Εισαγωγή.....	3
Βέλτιστη πρακτική 1: Τοπικό οικοσύστημα υποστήριξης και συνεργασία πολλαπλών φορέων.....	4
Βέλτιστη πρακτική 2: Ο επαγγελματικός προσανατολισμός ως εργαλείο σταθερότητας, κινήτρου και μακροπρόθεσμης ένταξης.....	5
Βέλτιστη πρακτική 3: Εικονική πραγματικότητα για την επαγγελματική κατάρτιση και την εκμάθηση γλωσσών.....	7
Βέλτιστη πρακτική 4 — Συμμετοχή στην κοινότητα, κοινωνική ένταξη και αίσθημα τοπικής ταυτότητας.....	8
Βέλτιστη πρακτική 5: Διεπιστημονική κατανόηση των συστημάτων υποστήριξης των ανήλικων αιτούντων άσυλο.....	10

Εισαγωγή

Η κινητικότητα στη Γερμανία στο πλαίσιο του έργου Embrace UAM πραγματοποιήθηκε στο Μπόχουμ της Γερμανίας και επικεντρώθηκε σε πρακτικές προσεγγίσεις που υποστηρίζουν την ένταξη των ασυνόδευτων ανηλίκων σε πρώιμο στάδιο μέσω της εκμάθησης γλωσσών, της επαγγελματικής προετοιμασίας, της συμμετοχής στην κοινότητα, της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και των διαδρομών απασχολησιμότητας. Η δραστηριότητα διοργανώθηκε από το **Urbanes Kulturteam Ruhr** και περιελάμβανε ανταλλαγές με διάφορους τοπικούς οργανισμούς και πρωτοβουλίες που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ένταξης, της μετανάστευσης, της υποστήριξης των νέων, της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της συμμετοχής στην κοινότητα. Κατά τη διάρκεια της κινητικότητας, οι συμμετέχοντες από την Ιταλία και την Ελλάδα συνεργάστηκαν με:

- **Urbanes Kulturteam Ruhr**
- **QUAZ.ruhr**
- **Project JUVENTUS & Aktiv F**
- **Project Woody**
- **Κέντρο φιλοξενίας Plan B για ασυνόδευτους ανηλίκους**
- **Κέντρο υποδοχής προσφύγων στο Nordbad**
- **Bosangani e.V.**
- Εμπειρογνωμοσύνη από **την Medizinische Flüchtlingshilfe Bochum**

Η κινητικότητα ανέδειξε ότι η επιτυχής ένταξη δεν εξαρτάται μόνο από τη στέγαση και τις νομικές διαδικασίες, αλλά και από:

- τη συμμετοχή,
- τις μελλοντικές προοπτικές,
- την κοινωνική ένταξη,
- τις ευκαιρίες πρακτικής μάθησης,
- και συντονισμένα τοπικά οικοσυστήματα υποστήριξης.

Βέλτιστη πρακτική 1: Τοπικό οικοσύστημα υποστήριξης και συνεργασία πολλαπλών φορέων

Μία από τις σημαντικότερες πρακτικές που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια της κινητικότητας στη Γερμανία ήταν η ισχυρή συνεργασία μεταξύ τοπικών φορέων, οργανώσεων, εκπαιδευτικών φορέων, κέντρων φιλοξενίας και κοινοτικών φορέων που υποστηρίζουν τους ασυνόδευτους ανηλίκους. Η κινητικότητα κατέδειξε πώς η υποστήριξη των ασυνόδευτων ανηλίκων στη Γερμανία οργανώνεται μέσω ενός δικτύου αλληλένδετων φορέων και όχι μέσω μεμονωμένων υπηρεσιών. Οι συμμετέχοντες παρατήρησαν συνεργασία μεταξύ:

- οργανισμών υποστήριξης νέων,
- καταλυμάτων,
- φορέων επαγγελματικής εκπαίδευσης,
- δήμων,
- κοινοτικών ενώσεων,
- κέντρα ένταξης,
- και φορείς ψυχοκοινωνικής υποστήριξης.

Για παράδειγμα:

- **To Urbanes Kulturteam Ruhr** εστιάζει στη συμμετοχή των νέων, την ένταξη και την εμπλοκή της κοινότητας,
- **to QUAZ.ruhr** συνδυάζει την ένταξη, την εκμάθηση γλωσσών και την επαγγελματική εκπαίδευση,
- **to Plan B** παρέχει άμεση στέγαση και υποστήριξη διαμονής σε ασυνόδευτους ανηλίκους,
- το Κέντρο Υποδοχής Προσφύγων στο Nordbad παρέχει στέγαση και το υποστηρίζει τον προσανατολισμό και την πρόσβαση σε τοπικές υπηρεσίες,
- ενώ οργανώσεις όπως η **Bosangani e.V.** ενισχύουν τη συμμετοχή με βάση την κοινότητα και τη διαπολιτισμική ένταξη.

Το μοντέλο που παρατηρήθηκε έδειξε πώς διαφορετικοί φορείς αλληλοσυμπληρώνονται και συμβάλλουν σε μια ευρύτερη πορεία ένταξης.

Γιατί είναι καινοτόμο

Η πρακτική αναγνωρίζει ότι οι ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων είναι:

- νομικές,
- εκπαιδευτικές,

- συναισθηματικές,
- κοινωνικές,
- υγειονομικές,
- και επαγγελματικά ταυτόχρονα.

Αντί να αναμένεται από ένα μόνο ίδρυμα να καλύψει όλες αυτές τις διαστάσεις, η γερμανική προσέγγιση προωθεί τη συντονισμένη τοπική συνεργασία.

Μεταβιβάσιμη αξία

Αυτή η πρακτική μπορεί να εμπνεύσει τις οργανώσεις-εταίρους να:

- ενισχύσουν την τοπική συνεργασία,
- να αναπτύξουν διαδρομές παραπομπής,
- να βελτιώσουν την επικοινωνία μεταξύ των φορέων,
- και να δημιουργήσουν πιο συντονισμένα συστήματα υποστήριξης για τους ασυνόδευτους ανηλίκους.

Βέλτιστη πρακτική 2: Ο επαγγελματικός προσανατολισμός ως εργαλείο σταθερότητας, κινήτρου και μακροπρόθεσμης ένταξης

Μια βασική βέλτιστη πρακτική που εντοπίστηκε κατά τη διάρκεια της κινητικότητας ήταν η ενσωμάτωση του επαγγελματικού προσανατολισμού στα αρχικά στάδια της διαδικασίας ένταξης. Σε οργανισμούς όπως το **QUAZ.ruhr**, το **Project JUVENTUS** και το **Aktiv F**, οι συμμετέχοντες παρατήρησαν πώς η επαγγελματική προετοιμασία εισάγεται νωρίς, προκειμένου να βοηθήσει τους ανηλίκους να αναπτύξουν ρεαλιστικές προοπτικές για το μέλλον και μακροπρόθεσμους στόχους. Η προσέγγιση συνδυάζει:

- την επαγγελματική προετοιμασία,
- την εκμάθηση γλωσσών,
- πρακτικό προσανατολισμό,
- εκπαιδευτικές διαδρομές,
- και την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης.

Οι επαγγελματίες εξήγησαν ότι η συμμετοχή στην επαγγελματική εκπαίδευση δεν θεωρείται μόνο ως προετοιμασία για την απασχόληση, αλλά και ως:

- πηγή σταθερότητας,
- ψυχολογικής σταθερότητας,

- ανεξαρτησίας,
- κίνητρο,
- και κοινωνικής συμμετοχής.

Στο **QUAZ.ruhr**, οι συμμετέχοντες παρατήρησαν πώς η εκμάθηση γλωσσών συνδέεται άμεσα με την επαγγελματική εκπαίδευση και την προετοιμασία για τον χώρο εργασίας. Οι μαθητές εξοικειώνονται σταδιακά με:

- επαγγελματικά περιβάλλοντα,
- την επικοινωνία στο χώρο εργασίας,
- την ειδική ορολογία του επαγγέλματος,
- και πρακτικές δεξιότητες που συνδέονται με τη μελλοντική απασχολησιμότητα.

Το ίδιο το εκπαιδευτικό περιβάλλον λειτουργεί ως:

- σταθεροποιητική δομή,
- ένας χώρος μάθησης προσανατολισμένος στο μέλλον,
- και γέφυρα προς την ανεξάρτητη συμμετοχή στην κοινωνία.

Γιατί είναι καινοτόμο

Η γερμανική προσέγγιση αντιλαμβάνεται την επαγγελματική προετοιμασία όχι μόνο ως ένταξη στην αγορά εργασίας, αλλά και ως ψυχοκοινωνική και αναπτυξιακή διαδικασία.

Βοηθά τους νέους:

- να ανακτήσουν το κίνητρό τους,
- να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση,
- και να επανασυνδεθούν με τις μελλοντικές προοπτικές μετά από περιόδους αστάθειας και εκτοπισμού.

Μεταβιβάσιμη αξία

Αυτή η πρακτική μπορεί να υποστηρίξει:

- την έγκαιρη προετοιμασία για την απασχόληση,
- την ενίσχυση της συμμετοχής στην εκπαίδευση,
- την αύξηση της κινητοποίησης,
- ομαλότερη μετάβαση στην ενήλικη ζωή,
- και πιο βιώσιμες διαδρομές ένταξης.

Βέλτιστη πρακτική 3: Εικονική πραγματικότητα για την επαγγελματική κατάρτιση και την εκμάθηση γλωσσών

Μία από τις πιο καινοτόμες πρακτικές που παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια της κινητικότητας στη Γερμανία ήταν η χρήση της **Εικονικής Πραγματικότητας (VR)** για την εκμάθηση συγκεκριμένων επαγγελμάτων, τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την εκμάθηση γλωσσών. Οι συμμετέχοντες έλαβαν μέρος σε εργαστήρια που έδειχναν πώς η VR μπορεί να υποστηρίξει τους ασυνόδευτους ανηλίκους στην εκμάθηση πρακτικών επαγγελματικών δεξιοτήτων και γλώσσας σχετικής με το επάγγελμα, μέσα σε ένα ασφαλές και διαδραστικό περιβάλλον. Οι προσομοιώσεις VR περιλάμβαναν επαγγελματικά σενάρια όπως:

- βοηθός κουζίνας,
- οικιακή βοηθός,
- και βοηθός διαχείρισης αποθεμάτων.

Στο πλαίσιο των προσομοιώσεων, οι μαθητές μπορούν:

- να παρατηρούν τις ρουτίνες του χώρου εργασίας,
- να μάθουν την ακολουθία των επαγγελματικών εργασιών,
- να εξασκηθούν στη γερμανική ορολογία του επαγγέλματος,
- να κατανοούν τις προσδοκίες του χώρου εργασίας,
- και να εξοικειωθούν με τα επαγγελματικά περιβάλλοντα και τον εξοπλισμό.

Για παράδειγμα, στην προσομοίωση του βοηθού κουζίνας, οι μαθητές μπορούν να εξασκηθούν:

- τις διαδικασίες υγιεινής,
- ρουτίνες προετοιμασίας φαγητού,
- καταστάσεις ομαδικής εργασίας,
- την οργάνωση της κουζίνας,
- και την επικοινωνία στο χώρο εργασίας.

Είναι σημαντικό ότι οι προσομοιώσεις δημιουργούν ένα μαθησιακό περιβάλλον χωρίς πίεση, όπου τα λάθη δεν οδηγούν σε άγχος ή σε πραγματικές συνέπειες.

Γιατί είναι καινοτόμο

Η προσέγγιση της εικονικής πραγματικότητας αντιμετωπίζει ταυτόχρονα διάφορα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι ασυνόδευτοι ανήλικοι:

- γλωσσική ανασφάλεια,
- φόβο αποτυχίας,

- έλλειψη εξοικείωσης με το εργασιακό περιβάλλον,
- διακοπή της εκπαιδευτικής πορείας,
- και χαμηλή αυτοπεποίθηση στα παραδοσιακά μαθησιακά περιβάλλοντα.

Αντί να βασίζεται αποκλειστικά στη θεωρητική διδασκαλία, η προσέγγιση δημιουργεί:

- βιωματική,
- οπτική,
- πρακτικές,
- και εμπειρικές ευκαιρίες μάθησης.

Μεταβιβάσιμη αξία

Αυτή η πρακτική μπορεί να συμβάλει σε:

- ισχυρότερη κίνητρα,
- ταχύτερης εκμάθησης της γλώσσας του επαγγέλματος,
- αυξημένη αυτοπεποίθηση,
- βελτιωμένου επαγγελματικού προσανατολισμού,
- και ασφαλέστερη προετοιμασία για πρακτική άσκηση ή απασχόληση.

Επίσης, καταδεικνύει πώς η ψηφιακή καινοτομία μπορεί να καταστήσει την επαγγελματική μάθηση πιο προσιτή και ελκυστική για ευάλωτες ομάδες νέων.

Βέλτιστη πρακτική 4 — Συμμετοχή στην κοινότητα, κοινωνική ένταξη και αίσθημα τοπικής ταυτότητας

Μια άλλη σημαντική βέλτιστη πρακτική που εντοπίστηκε κατά τη διάρκεια της κινητικότητας στη Γερμανία ήταν η ισχυρή έμφαση στη συμμετοχή της κοινότητας και την κοινωνική ένταξη ως μέρος της διαδικασίας ενσωμάτωσης. Μέσω των δραστηριοτήτων του:

- **Urbanes Kulturteam Ruhr,**
- **Project Woody,**
- και ο σύλλογος **Bosangani e.V.,**

οι συμμετέχοντες παρατήρησαν πώς η ένταξη μπορεί να ενισχυθεί μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, της εμπλοκής της γειτονιάς και της συμμετοχής στην τοπική κοινοτική ζωή. Οι προσεγγίσεις που παρατηρήθηκαν περιλάμβαναν:

- κοινοτικές δραστηριότητες,

- πρωτοβουλίες συμμετοχής των νέων,
- διαπολιτισμικές ανταλλαγές,
- άτυπη κοινωνική αλληλεπίδραση,
- και ευκαιρίες τοπικής εμπλοκής.

Οι οργανώσεις δημιουργούν σκόπιμα χώρους όπου οι ασυνόδευτοι ανήλικοι μπορούν:

- να συναντήσουν κατοίκους της περιοχής,
- να αλληλεπιδρούν με εθελοντές,
- να συμμετέχουν σε κοινωνικές δραστηριότητες,
- και να αναπτύξουν κοινωνικά δίκτυα εκτός των ιδρυματικών περιβαλλόντων.

Η προσέγγιση αυτή αναγνωρίζει ότι η επιτυχής ένταξη εξαρτάται επίσης από το αν οι νέοι αισθάνονται:

- ορατοί,
- ενταγμένοι,
- αποδεκτοί,
- και συνδεδεμένοι με το τοπικό περιβάλλον.

Γιατί είναι καινοτόμο

Το μοντέλο δεν περιορίζεται στο να θεωρεί την ένταξη απλώς ως διοικητική ή νομική διαδικασία. Αντίθετα, προωθεί την ένταξη ως:

- συμμετοχή,
- κοινωνική σύνδεση,
- οικοδόμηση σχέσεων,
- και αίσθημα του «ανήκειν».

Μεταβιβάσιμη αξία

Η πρακτική μπορεί να συμβάλει σε:

- τη μείωση της απομόνωσης,
- την αύξηση της αυτοπεποίθησης,
- στη βελτίωση της διαπολιτισμικής κατανόησης,
- ισχυρότερη τοπική αποδοχή,
- και υγιέστερα αποτελέσματα μακροπρόθεσμης ένταξης.

Βέλτιστη πρακτική 5: Διεπιστημονική κατανόηση των συστημάτων υποστήριξης των ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών

Μια τελευταία σημαντική βέλτιστη πρακτική που εντοπίστηκε κατά τη διάρκεια της κινητικότητας ήταν η διεπιστημονική κατανόηση των συστημάτων υποστήριξης που αφορούν τους ασυνόδευτους ανηλίκους. Κατά τη διάρκεια της κινητικότητας, η **κα Vajani Zarges**, επικεφαλής του Τμήματος Ασυνόδευτων Ανηλίκων στο **Medizinische Flüchtlingshilfe Bochum**, παρέδωσε μια ειδική διάλεξη στο Urbanes Kulturteam Ruhr με επίκεντρο το γερμανικό πλαίσιο υποστήριξης για τους ασυνόδευτους ανηλίκους. Η διάλεξη αφορούσε:

- τις νομικές διαδικασίες,
- ψυχολογική υποστήριξη,
- προκλήσεις που σχετίζονται με τραύματα,
- ιατρική παρακολούθηση,
- πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη,
- οικονομική ένταξη,
- και συντονισμός μεταξύ των φορέων υποστήριξης.

Οι απόψεις των εμπειρογνομόνων κατέδειξαν τον τρόπο με τον οποίο το νομικό καθεστώς, η υγεία, η ψυχολογική σταθερότητα, η εκπαίδευση και η μελλοντική απασχολησιμότητα αλληλοσυνδέονται στο πλαίσιο της διαδικασίας ένταξης. Η συνεδρίαση ανέδειξε επίσης τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ:

- υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας για νέους,
- των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης,
- δομών ψυχοκοινωνικής υποστήριξης,
- εκπαιδευτικών ιδρυμάτων,
- και κοινοτικών οργανώσεων.

Γιατί είναι καινοτόμο

Η συμβολή των εμπειρογνομόνων ενθάρρυνε τους συμμετέχοντες να αντιληφθούν τη στήριξη των ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών όχι ως μεμονωμένες υπηρεσίες, αλλά ως ένα συντονισμένο και διεπιστημονικό σύστημα.

Τόνισε τη σημασία:

- ολιστικής κατανόησης των περιπτώσεων,
- των ολοκληρωμένων διαδρομών υποστήριξης,

- και της πολυτομεακής συνεργασίας.

Μεταβιβάσιμη αξία

Αυτή η πρακτική μπορεί να υποστηρίξει:

- ισχυρότερη διεπιστημονική συνεργασία,
- βελτιωμένα συστήματα παραπομπής,
- καλύτερη κατανόηση των σύνθετων ευπαθειών,
- και πιο ολιστικές προσεγγίσεις υποστήριξης για τους ασυνόδευτους ανηλίκους.

Επίσης, κατέδειξε την αξία του συνδυασμού:

- της πρακτικής παρατήρησης,
- εξειδικευμένες γνώσεις,
- και ανταλλαγή επαγγελματικών εμπειριών στο πλαίσιο δραστηριοτήτων διεθνούς κινητικότητας.